Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă din Chişinău

Facultatea de Filologie și Istorie
Catedra de Limbă şi Comunicare

SOCIOLOGIA EDUCAȚIEI INTERCULTURALE

SUPORT DE CURS

Chișinău - 2020

Sociologia educației interculturale este o disciplină obligatorie din programul de master *Educație lingvistică și comunicare interculturală*, semestrul 2.
Cursul prevede 35 ore contact direct și 115 ore de lucru individual (5 credite).

Suportul a fost discutat și aprobat spre publicare la ședința catedrei Limbă și Comunicare,
proces-verbal nr. __1___din _____

Titular de curs - dr., conf. universitar Liuba Petrenco

Petrenco, Liuba.
Sociologia educației interculturale : Suport de curs / Liuba Petrenco ; Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chişinău, Facultatea de Filologie şi Istorie, Catedra de Limbă şi Comunicare. – Chişinău : S. n., 2020 (Tipogr. UPS "Ion Creangă"). – 30 p.
Aut. este indicat pe vs. f. de tit. – Bibliogr.: p. 8-9 (21 tit.). – Referinţe bibliogr. la sfârşitul temelor. – 100 ex.
ISBN 978-9975-46-466-6.
37.015:316(075)
P 57

CUPRINS

Obiectivele de formare profesională în cadrul disciplinei: 4

Tematica unităţilor de curs 6

Sociologia educaţiei interculturale 10

UNITĂȚI DE CURS 10

TEMA 1. GENEZA ŞI EVOLUȚIA SOCIOLOGIEI. 10

TEMA 2. NORMELE SOCIETĂŢII. 12

TEMA 3. MODELE SOCIOLOGICE ALE COMUNICĂRII. 15

TEMA 4. SOCIOLOGIA EDUCATIEI. 18

TEMA 5. CURRICULUMUL INTERCULTURAL 20

TEMA 6. SOCIOLOGIA EDUCATIEI SI STIINTELE LINGVISTICE. 22

TEMA 7. EDUCAŢIE, CULTURĂ ŞI COMUNICARE. 24

TEMA 8. PERCEPEREA REALITĂŢII. 26

Obiectivele de formare profesională în cadrul disciplinei:

Cognitive:

- interpretarea problemelor educaţiei socio-culturale din diverse perspective;
- definirea termenului de educaţie socială pe principii culturale diferite;
- descrierea comportamentelor şi obiceiurilor unor culturi diferite, relevante pentru comunicarea socială;
- descrierea reprezentărilor şi imaginilor oamenilor despre propriul grup etnic;
- stabilirea factorilor favorizanţi şi a barierelor unei educaţii interculturale într-o societate pluriculturală.

Aplicative:

- utilizarea cunoştinţelor teoretice şi practice specializate în diverse situaţii;
- posedarea abilităţilor de cercetare a fenomenelor de sociologie din diverse perspective metodologice.
- aplicarea metodelor sociologice pentru facilitatea comunicării interculturale.

Integrative:

- manifestarea deschiderilor faţă de schimbările survenite în sociologie, literatură, ştiinţa literară şi lingvistica contemporană orientate spre dezvoltarea competenței de comunicare interculturală;
- stabilirea propriului program de formare, racordat la necesităţile comunităţii şi ale organizaţiei educative;
- proiectarea şi realizarea unui program de formare continuă, prin utilizarea diverselor modalităţi de perfecţionare a competențelor lingvistice şi interculturale;
- demonstrarea abilităţilor de a reflecta asupra propriului progres şi de a-şi evalua performanţele.

Evaluare: curentă şi finală

Se aplică 2 evaluări *curente* în ultima săptămână**:**

- 1) Prezentarea unei lucrării de specialitate la tema programului de studiu (7-10 minute de prezentare conform cerinţelor faţă de un discurs public, analizând o lucrare la tema programului de studiu; rezumatul acestei prezentări în formă scrisă, 2-3 pagini A4);
- 2) Dezbateri tematice în baza temelor propuse (participare în discuţie cu argumente, citate, informaţie selectată etc.; rezumatul sursei consultate în formă scrisă, 1-2 pagini A4).

- Evaluarea *finală* se face în formă de examen (prezentare PowerPoint, 7-10 minute de prezentare; rezumatul acestei prezentări în formă scrisă, 2-3 pagini A4)

Subiecte

pentru evaluarea finală la disciplina *Sociologia educației interculturale*

1. Normele societăţii. Norme primare, norme secundare. Constrângerea. Statutul social.
2. Modele sociologice ale comunicării. Comunicarea în organizaţii.
3. Stiluri de comunicare. Comunicarea de criză.
4. Locul şi rolul comunicării în procesul de socializare. Principiile comunicării eficiente. Locul în grup.
5. Sociologia educaţiei şi ştiinţele lingvistice. *Sociologia politică. Sociologia opiniei publice*. Sociologia propagandei. Sociolingvistica.
6. Sociologia educaţiei. Teorii despre comunicarea umană. Bazele metodologice ale educaţiei interculturale.
7. Curriculumul intercultural. Valorile şi competenţele educaţiei interculturale.
8. Funcţiile comunicării în masă. Comunicarea şi forţa ei de influenţare.
9. Canalele comunicaţionale. Limbi ale minorităţilor.
10. Conţinuturi comunicaţionale. Limbaje de comunicare. Agresivitatea verbală.
11. Metodologia analizei de conţinut. Definiţii ale analizei de conţinut. Istoricul analizei de conţinut. Etape şi tehnici ale analizei de conţinut. Însuşiri ale tehnicilor analizei de conţinut.
12. Publicul – receptor al comunicării umane. Caracteristici şi determinări. Liderii de opinie şi influenţa lor asupra receptării mesajelor.
13. Educaţie, cultură şi comunicare. Educaţia interculturală prin limbă, literatură şi mijloacele mass-media.
14. Comunicare bilaterală și feedback.
15. Comunicarea interindividuală. Atitudini și comunicare interindividuală. Abordarea nondirectivă.
16. Tehnici de culegere a informației în situație interindividuală. Interviul nondirectiv. Interviul ghidat. Interviul focalizat. Chestionarul.
17. Comunicarea și procese de grup. Tehnici de grup. Observarea și consemnarea proceselor de grup.
18. Comunicarea nonviolentă.

Cerinţe faţă de prezentarea orală

Compoziţia discursului oral va include:

- exordiul (*exordium*)
- propunerea (*propositio*);
- diviziunea (*divisio*);
- naraţiunea (*narratio*);
- confirmarea (*confirmatio*);
- respingerea (*refutatio*);
- peroraţia (*peroratio*);
- digresiunea (*digressio*).

Cerinţe faţă de informaţia scrisă

Suportul (imprimat) se va plasa pe foi detaşabile A 4 şi va respecta cerinţele:

1. Textul urmează să aibă cel puţin 5 alineate: 1 – introducere, 2,3,4 (trei idei/repere/categorii distincte) – cuprins, 5 – încheiere.
2. Se vor respecta alineatele.
3. Titlul va fi evidenţiat grafic în primul rând (cu caractere diferite, subliniat etc.), centrat şi separat de text printr-un rând.
4. Exemplele vor fi diferenţiate grafic.
5. Lucrarea va fi semnată.

VERIFICAŢI! Nu vă permiteţi carenţe de stil, erori gramaticale, ortografice sau de punctuaţie.

Tematica unităţilor de curs

1. **Geneza și evoluția sociologiei.** Funcțiile sociologiei. Perspective în sociologie. Specificul sociologiei în raport cu alte științe sociale. Unitate și diversitate în sociologie.
2. **Normele societăţii**. Norme primare, norme secundare. Constrângerea. Statutul social. Locul şi rolul comunicării în procesul de socializare. Principiile comunicării eficiente. Locul în grup.
3. **Modele sociologice ale comunicării.** Comunicarea în societate. Modelul sociologic clasic de comunicare. **Socializarea.** Caracteristicile socializării. Direcţiile şi conţinutul comunicării. Eficienţa managementului informației.
4. **Sociologia educaţiei.** Teorii despre comunicarea umană. Bazele metodologice ale educaţiei interculturale.
5. **Curriculumul intercultural**. Valorile şi competenţele educaţiei interculturale.

6. **Sociologia educaţiei şi ştiinţele lingvistice**. *Sociologia politică. Sociologia opiniei publice. Sociologia propagandei. Sociolingvistica.*
7. **Educaţie, cultură şi comunicare**. Educaţia interculturală prin limbă, literatură şi mijloacele mass-media.
8. **Perceperea realităţii**. Cum formulăm și răspundem corect la o solicitare, un ordin, un refuz, o dojană, o mulţumire etc.

Subiectele pentru investigaţii individuale:

1. **Sociologia educaţiei.** Sociologia educaţiei şi ştiinţele lingvistice: *lingvistica, semantica, semiotica, retorica, stilistica, pragmatica, sintaxa.*
2. **Normele societăţii**. Metode de impunere, promovare şi perpetuare a normelor sociale. Intenţionalitate colectivă.
3. **Modele sociologice ale comunicării.** Comunicarea de criză.
4. **Canalele comunicaţionale.** Tipuri şi funcţii. Noile media. Limbajul, canal de comunicare socială. Limbile umane. Cele mai vorbite limbi în lume. Limbi artificiale şi limbi noi, în formare.
5. **Comunicare și influență socială.** Informație și influență. Informația și crearea de norme în grup. Conformismul de grup. Subordonarea față de grup și față de autoritate. Rolul minorităților.
6. **Publicul** – receptor al comunicării umane. Caracteristici şi determinări. **Liderii de opinie** şi influenţa lor asupra receptării mesajelor.
7. **Metodologia analizei de conţinut.** Caracteristici și tipuri ale analizei de conţinut. Componentul naţional-cultural al limbajului vorbit şi scris.
8. **Educaţie, cultură şi comunicare. Educaţia interculturală prin limbă, literatură şi mijloacele mass-media.** Radioul şi televiziunea – mijloace specifice de comunicare. Scurt istoric al radioului şi televiziunii. Specialitatea mesajelor transmise prin radio și tv.
9. **Educaţia interculturală prin limbă, literatură şi mijloacele mass-media.** Filmul şi teatrul – mijloace de comunicare complexă. Scurt istoric. Modalităţi de expresie.
10. **Educaţia interculturală prin limbă, literatură şi mijloacele mass-media.** Presa şi cartea. Definiţii şi istoric. Cugetări despre cărţi: cărţi sacre ale omenirii, cărţi de căpătâi. Lectură instructivă şi formativă.

BIBLIOGRAFIE

1. Coman, Mihai, Prefată, în Bernard Miège, *Societatea cucerită de comunicare*, Editura Polirom, Iaşi, 2000.

2. David, Aurel V., *Naţiunea între "starea de securitate" şi "criza politico militară*", Editura Licorna, Bucureşti, 2000.

3. Dinu, Mihai, *Comunicarea*, Editura Algos, 2000.

4. Dobrescu, Emilian M., *Sociologia comunicării*, Editura Victor, Bucureşti, 1998

5. Durkheim Émile, *Regulile metodei sociologice*, Editura Polirom, Iaşi, 2002.

6. *Educaţie interculturală în Republica Moldova.*, Chişinău, ARC, 2004.

7. *Interculturalitate. Cercetări şi perspective româneşti.*, Coord. R.Poledna, F.Ruegg, C.Rus., Timişoara, 2003.

8. *Limba română – mijloc de integrare socială în Republica Moldova*., Chişinău, ARC, 2004.

9. Melvin L. De Fleur şi Sandra Ball-Rokeach, *Teorii ale comunicării de masă*, Polirom,1999

10. Petrenco L. *Dezvoltarea competenței de comunicare interculturală la orele de limba română în grupele alolingve.* În: Conferința Științifică de Totalizare a activității științifice a cadrelor didactice, UPS Ion Creangă, 22-23 martie 2018.

11. Petrenco L. *Depășirea barierelor în comunicare prin dezvoltarea vorbirii dialogate*. – Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului. Conferința de totalizare a muncii științifice și științifico-didactice a corpului profesoral-didactic pentru anul 2011. Volumul II. Chișinău, 2012, p. 159-164

12. Petrenco L. *Capcanele comunicării interculturale și metode de depășire a lor*./ Diversitatea culturală și dialogul intercultural în procesulde comunicare: Materialele conferinței intenaționale, 22-23 octombrie 2010. – Ch.: UST, 2010, p.175-178

13. Prutianu, Ş., *Antrenamentul abilităţilor de comunicare*., Iaşi, Polirom, 2004.

14. Prutianu, Ştefan, *Manual de comunicare şi negociere în afaceri*, Editura Polirom, Iaşi, 2000

15. Searle John R., *Realitatea ca proiect social*, Editura Polirom, Iaşi, 2000.

16. Sociologie. Idei fundamentale. Bucureşti, editura Litera, 2018

17. Stoichiţă Victor Ieronim. *Imaginea Celuilalt. Negri, evrei, musulmani și țigani în arta occidentală în zorii epocii moderne*, 1453–1800. Editura Humanitas, 2017

18. Tulbure I. Sistemul normelor sociale. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/19_24_Sistemul%20normelor%20sociale.pdf

19. Yzerbyt, V., Schadron, G., *Cunoaşterea şi judecarea celuilalt - o introducere în cogniţia socială*, Editura Polirom, Iaşi, 2002.

20. Walther, G.R., *Influienţa limbajului pozitiv*., Bucureşti, Curtea veche, 2003.

21. Zamfir C., Vlăiceanu L., *Dicţionar de sociologie.,* Bucureşti, Editura Babel, 1993.

Sociologia educației interculturale

UNITĂȚI DE CURS

TEMA 1. GENEZA ȘI EVOLUȚIA SOCIOLOGIEI.

- **Funcțiile sociologiei.**
- **Perspective în sociologie.**
- **Specificul sociologiei în raport cu alte științe sociale.**
- **Unitate și diversitate în sociologie.**

Termeni

Esenta gândirii sociologice cu privire la modernitate:

- Lumea se mișcă în direcția sporirii ordinii și armoniei (H. Spencer).
- Omenirea evoluează în direcția unei lumi dominate de știință (A. Comte).
- Lumea modernă oferă mai puțină coeziune morală decât o făceau societățile anterioare (E. Durkheim).
- Economia financiară și metropola sunt simbolurile modernitatii și ariile (zonele) în care lumea modernă poate fi cel mai bine înțeleasă (G. Simmel).
- Lumea modernă este o cușcă de fier produsă de sisteme raționale, din care nu există scăpare (M. Weber).
- Societatea modernă este caracterizată de o sporire a acțiunilor logice ale indivizilor umani (V. Pareto).
- Societatea este un sistem integrat de structuri si funcții sociale (T. Parsons).
- Modul cum gândesc oamenii, ca și concepțiile lor despre ei înșiși sunt modelate de experiențele lor sociale (G.H. Mead).

Funcțiile sociologiei

- *Funcția expozitivă* (descrierea realității sociale);
- *Funcția explicativă* (stabilește relații între faptele și evenimentele sociale);
- *Funcția de ameliorare a vieții sociale* (prin cercetarea fenomenelor, critica realităților problematice propune soluții ce pot fi integrate în diferite politici sociale)

Perspective în sociologie

- Perspectiva sociologică;
- Perspectiva evoluționistă (A. Comte, H. Spenser);
- Perspectiva conflictualistă (K. Marx, G. Simmel);
- Perspectiva funcționalistă (A. Comte, H. Spenser, E.Durkheim);
- Perspectiva interacționistă/interacționalismul simbolic (George Herbert Mead, H. Manford, Herbert G.Blumer)

Bibliografie suplimentară:

1. Costea Ștefan. *Istoria sociologiei românești*, Editura Fundației "România de Mâine", 2002
2. Schifirneț Constantin, *Sociologie*, București: Comunicare.ro, 2004
3. Schifirneț Constantin *Sociologie romaneasca moderna*, Editura Criterion, 2009

Lucru individual

În baza literaturii propuse vorbiți despre:

1) Funcțiile sociologiei.
2) Specificul sociologiei în raport cu alte științe sociale.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TEMA 2. NORMELE SOCIETĂŢII.

- **Norme primare, norme secundare.**
- **Constrângerea. Statutul social.**
- **Locul şi rolul comunicării în procesul de socializare.**
- **Principiile comunicării eficiente.**
- **Locul în grup.**

Termeni

Norma, "nomos", din greaca veche - respectarea ordinii şi legilor instituite de zei.

Subiectul uman preia de la la societatea din care face parte ***norme primare***, privind modul cum să interacţioneze cu lumea, referitoare la comunicare, limbaj, activităţi (permise sau nu), proprietate. Internalizarea acestor norme conduce la premisele pe care se va forma şi dezvolta personalitatea.

Normele secundare sunt legate de activitatea funcţională, rezolvarea sarcinilor, orientare axiologică, conduita în diverse medii socio-profesionale şi culturale.

Legitimitatea sau ilegitimitatea unei norme este dată de gradul în care ea este instituţionalizată şi recunoscută (juridic sau ca norme de convieţuire socială).

O normă poate fi înlocuită cu o alta normă prin **intenţionalitate colectivă.**

Constrângerile la care subiectul uman este supus sunt îndreptate spre respectarea normelor. Constrângerea pentru respectarea normelor sociale începe încă de la creşterea şi educarea copiilor, acestea constând tocmai din efortul de a impune copilului moduri de a vedea, simţi, acţiona într-un fel la care el poate n-ar ajunge dacă n-ar fi condus la acestea. Copilul este învăţat să respecte obiceiurile, tradiţiile, convenţiile, iar dezvoltarea personalităţii urmează un curs printre aceste jaloane: credinţele, tendinţele, practicile grupului luate în întregul lor. Obişnuinţa colectivă se transmite prin educaţie din generaţie în generaţie, dând astfel membrilor societăţii siguranţă şi stabilitate.

Conformarea sau neconformarea la norme conduce subiectul uman la ocuparea **unei poziţii (rol-status)** în societatea respectivă, iar această poziţie primeşte o valoare (pozitivă sau negativă) în funcţie de aşteptările societăţii pentru acel rol

sau status în sensul conformismului sau a proiecţiei evolutive ale acelei societăţi.

Bibliografie suplimentară:

1. Oprunenco A., Popa A. Analiza constrângerilor. http://expert grup.org/ro/biblioteca/item/download/936_ac3e782874e2a995bef0005c0dc5f73d
2. Tulbure I. Sistemul normelor sociale. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/19_24_Sistemul%20normelor%20sociale.pdf
3. Yzerbyt, V., Schadron, G., Cunoaşterea şi judecarea celuilalt - o introducere în cogniţia socială, Editura Polirom, Iaşi, 2002.
4. https://www.youtube.com/watch?feature=youtu.be&v=wrFFDuS1kZA&fbclid=IwAR3Q-t8tGf_DDt9LFUElkleNb421vIBmgdFseQzJIUEB0p8zNzkSfcdwjSY&app=desktop#menu

Lucru individual:

Reflectați:

1) De ce respectarea normelor apare ca o constrângere a societaţii asupra membrilor ei?
2) *Cauza determinantă a unui fapt social trebuie căutată printre faptele sociale anterioare, nu printre stările conştiinţei individuale. Funcţia unui fapt social trebuie întotdeauna căutată în raportul pe care îl întreţine cu vreun scop social.* (Émile Durkheim)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TEMA 3. MODELE SOCIOLOGICE ALE COMUNICĂRII.

- **Comunicarea în societate.**
- **Modelul sociologic clasic de comunicare.**
- **Socializarea.**
- **Caracteristicile socializării.**
- **Direcţiile şi conţinutul comunicării.**
- **Eficienţa managementului informației.**

Termeni

Comunicarea este procesul de transmitere a unui mesaj de la emiţător către receptor (destinatar), folosind un anumit cod şi prin intermediul unui canal.

Comunicarea din perspectiva sociologiei este stabilirea unei comuniuni cu cineva, împărtăşirea unei informații, a unor idei sau atitudini, însă apreciază că esența acesteia constă în "punerea de acord a receptorului cu emițătorul cu privire la un mesaj" (Wilbur Schramm, Sociologia comunicarii de masa, p 68. https://books.google.md/books?isbn=9735921928).

Câmpul de experiență al comunicatorului şi al receptorului este definit prin cunoştinţele, simbolurile, informațiile şi atitudinile *receptorului* şi *emițătorului*, codificarea şi decodificarea, funcționarea codurilor comunicatorului şi receptorului. Experiența cumulată (sectorul care rezultă din întretăierea celor două câmpuri) facilitează, face dificilă sau face imposibilă comunicarea.

Socializarea este un proces fundamental prin intermediul căruia orice societate îşi proiectează, reproduce şi realizează, prin conduite adecvate ale membrilor săi, modelul normativ şi cultural.

Sensul original al cuvântului **informație** vizează în principal aspectul comunicativ și în același timp, calitativ și presupune:

- faptele și opiniile percepute sau obținute în cursul vieții de zi cu zi direct de la o altă ființă vie, din mass-media, din baze de date electronice și din toate tipurile de fenomene observabile din mediul înconjurător.
- lămurire asupra unei persoane, lucru sau domeniu; totalitatea materialului de informare și de documentare; izvoare, surse;
- cunoștințe comunicate de alții sau obținute prin investigații proprii ori cercetări personale; cunoștințe acumulate din lectură, rapoarte despre evenimente recente sau necunoscute anterior, materiale din ziare, din periodice sau din buletine de știri; cunoștințe dobândite prin studiu sau instruire; cunoștințe deduse din observații directe și experiența proprie.

Sensuri mai noi:

- fiecare dintre elementele noi, necunoscute anterior, ale experienței (fizice sau mentale) sau ale unui concept, în raport cu cunoștințele prealabile, ce sunt cuprinse în semnificația unui simbol sau unui grup de simboluri (text scris, mesaj vorbit, imagini plastice, indicație a unui instrument, date experimentale, partitură muzicală etc.) care produc schimbări într-un concept (cum ar fi un plan sau o teorie).
- acțiunea cuiva de a (se) informa sau de a comunica cunoștințe, noutăți, lămuriri, vești, știri, îndrumări, precizări etc., unei persoane (sau unui grup de persoane) și rezultatul ei (faptul de a ști că mesajul este recepționat și înțeles de către destinatar);
- comunicare, veste, știre, mesaj care pune pe cineva la curent cu o situație nouă sau mai veche, dar de care acesta nu avea știință înainte de a fi informat;

Bibliografie suplimentară:

1. Coman, Mihai, Prefată, în Bernard Miège, Societatea cucerită de comunicare, Polirom, Iaşi, 2000.
3. Dinu, Mihai, Comunicarea, Editura Algos, 2000.
4. Dobrescu, Emilian M., Sociologia comunicării, Editura Victor, Bucureşti, 1998
5. Prutianu, Ştefan, Manual de comunicare şi negociere în afaceri, Editura Polirom, Iaşi, 2000
6. Wilbur Schramm, Sociologia comunicarii de masa. https://books.google.md/books?isbn=9735921928

Lucru individual:

În baza literaturii propuse:

- determinaţi caracteristicile socializării;
- elaboraţi etapele unui proces de comunicare performant pentru colectivul dvs.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TEMA 4. SOCIOLOGIA EDUCATIEI.

- **Teorii despre comunicarea umană.**
- **Bazele metodologice ale educaţiei interculturale**.

Termeni

Sociologia educaţiei studiază una din instituţiile fundamentale ale societăţii, educaţia, sub diferitele ei forme de manifestare.

Problemele esenţiale pe care le are le studiază sociologia educaţiei sunt următoarele :

Analiza structurală a sistemului educativ al societăţii ;

Analiza funcţională a sistemelor educative;

Analiza schimbărilor şi dezvoltării educaţiei.

Agenţii socializării:

- familia,
- grupurile-perechi,
- școala,
- mijloacele de comunicare în masa.

Abordări specifice ale sociologiei educației:

1. Abordarea de tip umanist - dezvoltarea individului;
2. Abordarea de tip economic – relația dintre sistemul de învățământ și dezvoltarea economică. Pot exista dezechilibre - inadaptarea programelor educative la cerințele societății, inerția structurilor educative în raport cu dinamica societății;
3. Abordarea de tip interpersonal – procesul de socializare văzut ca adaptare a individului la condițiile de mediu evidențiindu-se aspectele funcționale și disfuncționale ale acestui proces;
4. Abordarea macrosociologică - existența claselor sociale dominante, care doresc păstrarea statutului. Clasele dominante produc inegalități sociale.

Sociopedagogia școlară include: egalitatea șanselor la o educație de calitate, permanentizarea educației, orientarea formativă pozitivă a elevilor, autogestionarea propriilor studii, eliminarea discriminării în educație, intervenția comunității locale în educație, existența unui trunchi comun de cultură generală (E.Păun. Sociopedagogie școlară. 1982)

Bibliografie suplimentară:

1. Androne M. Curs de sociologia educației. https://www.academia.edu/10215491/Sociologia_educatiei
2. Păun E. Sociopedagogie școlară. Editura Didactică și Pedagogie, București. 1982
3. https://ro.scribd.com/doc/54621095/Sociologia-Educatiei-Curs

Lucru individual:

În baza literaturii propuse aduceți exemple despre *inadaptarea programelor educative la cerințele societății, inerția structurilor educative în raport cu dinamica societății:*

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

TEMA 5. CURRICULUMUL INTERCULTURAL

- **Valorile şi competenţele educaţiei interculturale.**

Termeni

Educaţia interculturală este o educaţie pentru valori, în care obiectivele sunt destinate promovării toleranţei şi solidarităţii şi în care acţiunile se limitează în principal la favorizarea integrării într-o societate, cel mai adesea multiculturală şi multilingvistică.

Modele educative ale diversităţii culturale:

- modelul asimilării – minorităţile etnice sunt asimilate în cultura populaţiei indigene, începând cu învăţarea limbii ţării de primire;
- modelul integrării – este recunoscută identitatea culturală a minorităţilor etnice şi culturale;
- modelul multicultural – sunt respectate caracteristicile particulare ale identităţii culturale şi lingvistice ale minorităţilor, se asigură condiţiile comunicării în limba maternă în sistemul educaţional, în administraţia publică, în instituţii culturale;
- modelul antirasist – sistemul educaţional are misiunea de a preveni atitudinile şi manifestările antirasiste în toate mediile sociale;
- modelul intercultural – acceptarea şi respectarea reciprocă a valorilor culturale, de către toate grupurile culturale (populaţia majoritară şi grupurile minoritare), ajungându-se la coexistenţă paşnică, colaborare, solidaritate socială.

Competenţe interculturale:

- educaţia pentru cetăţenie;
- învăţarea colaborativă în mediile virtuale de învăţare, prin valorizarea inteligenţei colective;
- abordarea psihopedagogică a învăţării emoţionale.

Valori şi atitudini:

- respect faţă de demnitatea şi drepturile omului
- respect şi deschidere faţă de diversitatea culturală
- atitudine pozitivă faţă de persoane care aparţin unor culturi diferite
- toleranţă şi respect faţă de persoane şi grupuri care susţin valori, opinii şi credinţe diferite
- valorizarea pozitivă a diferenţelor culturale
- empatie culturală
- solidaritate
- disponibilitate pentru dialogul intercultural, relaţionare pozitivă cu ceilalţi şi cooperare.

Bibliografie suplimentară:

1. Bota Oana (coordonatori), Educaţie interculturală în comunităţi multietnice, Institutul Intercultural Timişoara, 2002

2. Poledna Rudolf, François RUEGG, Calin RUS, Interculturalitate. Cercetări şi perspective româneşti, Presa Universitară Clujeană, 2002

3. Salat Levente, Multiculturalismul liberal, Editura Polirom, Iaşi, 2001

4.http://www.cesindcultura.acad.ro/images/fisiere/rezultate/postdoc/rapoarte%20finale%20de%20cercetare%20stiintifica%20ale%20cercetatorilor%20postdoctorat/lucrari/Bunaiasu_Claudiu.pdf

Lucru individual

În baza literaturii propuse aduceți exemple de activități îndreptate spre dezvoltarea competenței interculturale.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TEMA 6. SOCIOLOGIA EDUCATIEI SI STIINTELE LINGVISTICE.

- *Sociologia politică.*
- *Sociologia opiniei publice.*
- *Sociologia propagandei.*
- *Sociolingvistica.*

Termeni

Sociologia politică explică resorturile interioare ale sistemelor de putere ce şi-au dovedit capacitatea de a se reproduce perioade relativ îndelungate de timp, oferă atât oamenilor politici, cât şi cetăţenilor informaţia necesară pentru a înţelege ce anume fac guvernanţii şi cum reuşesc să comunice unii cu ceilalţi astfel încât societatea să funcţioneze.

Opinia publică este „*procesul psihosociologic interactiv de agregare a judecăților evaluative, atitudinilor și credințelor referitoare la o problemă socială ale unui număr semnificativ de persoane dintr-o comunitate care se exprimă verbal deschis"*.[3]

Verbul "opinari" (lat.) însemna „a-şi spune, a-şi exprima părerea"; în greaca veche termenul corespunzător, "doxa", era opusul lui "episteme" (care se folosea pentru a desemna „cunoştinţe certe, adevărate".

Propaganda constă în acțiuni de comunicare persuasivă planificate, susținute de un sponsor, având drept scop final influențarea și chiar modificarea atitudinilor și comportamentelor unei audiențe țintă selectate, pentru satisfacerea unor interese politice ale sponsorului, folosind informații și argumente false, parțial adevărate, denaturate și exclusive, alături de cele adevărate și însoțite de diverse forme de constrângere și cenzură. (4)

O propagandă eficientă este:

- *Continuă* (fără a-i acorda subiectului „pauze de trezire")
- *Simfonică* (transmisă pe toate canalele de comunicare aflate la dispoziția propagandistului)
- *Pe termen lung*
- *Partizană* (prezintă un singur punct de vedere, niciodată două puncte de vedere aflate în competiție sau dispută)
- *Afirmativă, dar nu și documentată* (propagandistul afirmă răspicat ceva, dar nu indică niciodată sursa din care știe acel ceva).

Sociolingvistica este o ramură a lingvisticii care studiază influența societății asupra limbii. Obiectul de cercetare îl constituie studiul limbii văzute ca parte integrantă a culturii și vieții sociale.

Bibliografie suplimentară:

1. Bondrea A. Sociologia opiniei publice şi a mass media, Ed. Fundatiei Romania de Maine, Bucuresti, 1997
2. Chelcea S. Sociologia opiniei publice, Facultateade Comunicare si Relatii Publice „David Ogilvy”-SNSPA, Bucuresti, 2000
3. Iluț P. Valori, atitudini și comportamente sociale, Editura Polirom, Iași, 2004
4. Hentea C. Propaganda în război. Editura Cartea de Scaun, Târgoviște, 2014
5. Marinescu V. Introducere în teoria comunicării. Ed. Tritonic, Bucureşti, 2003.
6. Pasti V. Sociologie politică. 2003. https://vpasti.files.wordpress.com/2013/11/sociologie-politica.pdf

Lucru individual

In baza literaturii studiate vorbiți despre influența societății asupra limbii.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TEMA 7. EDUCAŢIE, CULTURĂ ŞI COMUNICARE.

- **Educaţia interculturală prin limbă,**
- **literatură şi mijloacele mass-media.**

Termeni

Educația este un fenomen social fundamental de transmitere a experienței de viață a generațiilor adulte și a culturii către generațiile de copii și tineri, abilitării pentru integrarea lor în societate. (DEX)

Cultura presupune „recunoaşterea valorilor, a modurilor de viaţă, a reprezentărilor simbolice la care se raportează fiinţele umane, indivizi sau societăţi, în interacţiunea lor cu altul şi în înţelegerea lumii, recunoaşterea importanţei lor, recunoaşterea interacţiunilor care intervin simultan între multiplele registre ale aceleiaşi culturi şi între culturi diferite în timp şi spaţiu".

Comunicarea este procesul de transmitere a unui mesaj de la emiţător către receptor (destinatar), folosind un anumit cod şi prin intermediul unui canal.

Bibliografie suplimentară:

1. Caune J., Cultură şi comunicare. Bucureşti: Ed. Cartea Românească, 2000.
2. Cuilenburg J., Scholten O., Noomen G., Ştiinţa comunicării. Bucureşti, Ed. Humanitas, 2004.
3. Diaconescu F., Topor R., Marghescu G. Cultură, termeni şi personalităţi. Bucureşti, Editura Vivaldi, 2000.
4. Fiske John, Introducere în ştiinţele comunicării. Iaşi, Ed. Polirom, 2003.
5. Georgiu Grigore, Filosofia culturii, cultură şi comunicare. Bucureşti, 2013.
6. Oprea I., Curs de filosofia limbii. Suceava, Editura Universităţii, 2001.
7. O'Sullivan T., Hartley J., Saunders D., Montgomery M., Fiske J., Concepte fundamentale din ştiinţele comunicării şi studiile culturale. Iaşi, Editura Polirom, 2001.
8. Pascu R., Comunicare interculturală. Sibiu, Editura Universităţii „L. Blaga", 2007.
9. Stroe C., Filosofie. Cunoaştere. Cultură. Comunicare. Bucureşti: Editura Lumina Lex, 2000

Lucru individual

In baza fragmentului dat, formulați sacrini îndreptate spre educația interculturală. Prezentați un alt exemplu de acest gen din literatură sau mass-media.

„Cînd întîlneşti în calea ta un român - îmi zicea mama - să-i zici: <Bună ziua!>, dar maghiarului să-i zici: <Io napot!>, iar neamţului: <Guten Tag!>, şi

treaba fiecăruia dintre dînşii e cum îţi dă răspuns. Tu datoria să ţi-o faci şi faţă cu cei ce nu şi-o fac pe a lor faţă cu tine.“

Ea mă mustra deci cu multă asprime cînd afla că strig şi eu “Ungur bungur!“ şi “Neamţ cotofleanţ!“. “Săracii de ei - îmi zicea - nu sunt vinovaţi că n-au avut parte să fie români!“

În gîndul lumii, din care dînsa făcea parte, vinovat, chiar greu vinovat era cel ce prin purtările sale îi făcea pe ai săi fie de ruşine, fie mai ales urgisiţi.

“Supărarea - îmi zicea mama - orişicît de adîncă ar fi ea, de azi pe mîine să n-o duci. Scrie să nu te culci mai nainte de a te fi împăcat cu toţi ai tăi, căci pe cel ce adoarme supărat îl ispiteşte necuratul prin somn. Cu aceia dar cu care dintr-un blid nu mănînci să nu te superi căci cu dînşii foarte cu anevoia ajungi la împăcare.“

Mai stăruia mama să nu las mîncare-n farfurie, ci să-mi iau din blid numai cît pot să mănînc, fiindcă ceea ce rămîne-n blid se păstrează pentru alţi oameni, iar ceea ce laşi în farfurie li se aruncă porcilor şi cîinilor, şi e mare păcat să tragi pentru porci ori pentru cîini mîncare de la gura oamenilor.

Vorbind despre oameni, ea nu-i înţelegea numai pe români, căci îmi dedea tot atît de stăruitor şi altă îndrumare.

„Dacă-ţi rămîne o bucată de pîine - îmi zicea - şi o cer de la tine doi dintre ai tăi, s-o tai în două părţi deopotrivă de mari, pentru fiecare cîte una. Tot aşa să faci şi dacă doi străini îţi cer bucata. Dacă însă unul dintre ai tăi şi un străin ţi-o cer, să tai bucata aşa, ca una din cele doauă bucăţi să fie mai mare, iar pe aceasta străinului s-o dai, căci al tău îţi este mai apropiat şi din partea lui dai ceea ce e mai mult.“

Acestea şi multe altele de felul acestora mama nici nu le-a născocit din capul ei, nici de prin cărţi nu le-a scos, ci le-a-nvăţat de la lumea în mijlocul căreia a crescut şi-şi petrecea viaţa. Aşa gîndeau şi simţeau şirienii şi fără îndoială tot ca dînşii toţi românii cu mintea limpede. (Ioan Slavici)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TEMA 8. PERCEPEREA REALITĂŢII.

Cum formulăm şi răspundem corect la o solicitare, un ordin, un refuz, o dojană, o mulţumire etc.

Termeni

Trei perspective de percepere a realităţii:

- **Acţiunea**

Privim realitatea din această perspectivă atunci când suntem într-un univers al deciziilor, al obiectivelor, al realizării concrete.

- **Gândirea**

ţine de sfera analizei, reflecţiei, previziunilor, dar şi a valorilor, opiniilor, judecăţilor şi a tot ce priveşte discursul asupra realităţii, interesul pentru proces. Important aici este relaţia dintre lume şi imaginea ei.

- **Sentimentul**

este influenţată de percepţia senzorială, de emoţii, de trăirile fizice, de impresii. Situaţia este simţită.

Cum să facem o solicitare eficientă

- Acceptaţi în prealabil posibilitatea ca interlocutorul să spună "nu", deoarece asumarea riscului unui răspuns negativ arată capacitatea pe care o aveţi de a vă distanţa de solicitarea pe care o faceţi. Răspunsul negativ nu înseamnă că sunteţi respins ca individ.
- La momentul oportun, trebuie formulată o solicitare *adevărată,* adică o întrebare sub forma unei fraze interogative clare, precise şi directe: *Mai putea ajuta la teme?*
- Atunci când puneţi o întrebare, ascultaţi şi răspunsul primit, oricare ar fi el: *arătaţi-vă disponibil. Vă sunteţi dator dumneavoastră înşivă* să recunoaşteţi (să acceptaţi) răspunsul, fie şi negativ, să-i arătaţi interlocutorului că îi acceptaţi răspunsul şi, la nevoie, să replicaţi.

Tipuri de solicitări

- Solicitarea simbiotică;
- Implorarea;
- Intimidarea;
- Târguiala.

Cum să exprimăm un refuz

- A refuza înseamnă a pune propriile nevoi înaintea nevoilor celuilalt.
- Nu trebuie să confundăm *problema* cu *persoana.*
- Este important: a) *să formulăm un refuz adevărat;* b) *să luăm în calcul inconvenientul cauzat interlocutorului.*

- Evitaţi să vă justificaţi.

Cum să dăm un ordin eficient

Ordinul se caracterizează prin faptul că:

- interlocutorul nu are libertatea de a-şi stabili singur poziţia faţă de mesajul transmis;
- persoana nu este recunoscută decât pentru capacitatea sa de a asculta;
- persoanei nu i se cere părerea;
- se cere doar executarea etc.

Cum să ne bucurăm de mulţumiri şi complemente

- a mulţumi înseamnă, în primul rând, a exprima o emoţie: bucuria, plăcerea de a primi un cadou, satisfacţia de a fi apreciat pentru serviciul adus.
- a mulţumi nu înseamnă a ne simţi îndatoraţi.
- a mulţumi presupune *reciprocitate* nu *schimb.*

Cum să acceptăm eficient mulţumirile

Aceasta înseamnă:

- a-şi acorda permisiunea de a "absorbi" recunoaşterea formulată;
- a accepta să te afli în centrul atenţiei;
- a te simţi important pentru sine şi pentru ceilalţi.

Cum să răspundem la agresivitate

Agresivitatea acceptabilă:

- Nu depăşeşte anumite limite, mai ales în ceea ce priveşte atacul personal direct.
- Formele unei agresivităţi acceptabile: ton ridicat, criticarea situaţiei, ciondăneală

Agresivitatea neacceptabilă

- Interlocutorul vă insultă, vă ameninţă fizic (verbal sau prin atitudine),
- dă semne că ar trece la fapte (aruncă stiloul sau alt obiect).
- trece limita admisibilă.

Bibliografie suplimentară:

1. Hartley M. Ghidul femeii de succes. Editura ALL, 2016
2. Marinescu A. Codul bunelor maniere astăzi. Humanitas, 2017
3. Peterson J. 12 reguli de viață. Un antidot la haosul din jurul nostru. Editura Trei, 2014
4. Cum îți poți refuza șeful fără să se supere. https://revistacariere.ro/inovatie/companii/cum-iti-poti-refuza-seful-fara-sa-se-supere/

Lucru individual:

1) Faceţi distincţia între solicitări adevărate şi false solicitări (imaginându-vă, desigur, contextul în care sunt rostite aceste fraze):

Solicitări eficiente: _____

Solicitări neformulate: _____

Solicitare cu răspuns inclus: _____

Un ordin: _____

1) - Ăăă... mă iubeşti?

- *Daaa... Te uibeeeeesc....*

2) - Ce credeţi despre ce am făcut?

- *Aveţi un dosar solid, am doar câteva obiecţii legate de formă, dar aţi făcut treabă bună.*

3) - Cât e ceasul? (întins pe canapea în jurul orei 19, cu ziarul în mână)

- *Lasă că dau eu drumul la televizor să-ţi vezi serialul.*

4) – Dragă, mă simt obosit în seara asta, nu am chef de nimic.

- *Ai nevoie de ceva?*

2) Distingeţi refuzurile clare şi pozitive de cele ascunse sau neformulate:

1. Cerere: *Poţi să mă ajuţi cu redactarea?*

Refuz: *Nu, nu sunt disponibil.*

2. Cerere: *Dacă nu te deranjează, îmi dai, te rog, cartea?*

Refuz: *Păi.. Nu prea pot acum.*

3. Cerere: *Uite, îţi iau trei discuri.*

Refuz: *Nu, Ion, am hotărât să nu împrumut deloc discuri, dar dacă vrei, pot să ţi le înregistrez aici.*

4. Cerere: *Am nevoie de 100 de lei.*

Refuz: *Nu am bani la mine.*

3) Formulați:

- un ordin

- o solicitare

- o mulțumire